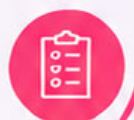


با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!



ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها



دانلود رایگان آزمون های آزمایشی
قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...



دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس



دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی
(نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی



دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی
و شب امتحانی

همه چیز
برای موفقیت
تو!

Google

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

کافیست هر فایلی که نیاز دارید
را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه



irantooshe.ir



t.me/irantooshe





گام به گام فارسی (۳) دوازدهم فصل سوم

عنوان فصل: ادبیات غنایی

از صفحه‌ی ۴۷ تا صفحه‌ی ۶۰ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل ادبیات غنایی آمده است.
مباحث فصل: نی‌نامه، در حقیقت عشق، صبح ستاره باران

تهیه شده در ایران توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

- ۱ صفحه ۵۰ قلمرو زبانی — معنای واژه «دستور» ۵
- ۲ صفحه ۵۰ قلمرو زبانی — دیرشدن روز و بیگاه شدن ۵
- ۳ صفحه ۵۰ قلمرو زبانی — نقش دستوری گروه‌های اسمی ۵
- ۴ صفحه ۵۰ قلمرو ادبی — جناس همسان (تام) ۶
- ۵ صفحه ۵۱ قلمرو ادبی — اسلوب معادله در ابیات درس ۶
- ۶ صفحه ۵۱ قلمرو فکری — نی و نیستان ۷
- ۷ صفحه ۵۱ قلمرو فکری — کلّ شیء یرجع إلى أصله ۷
- ۸ صفحه ۵۲ قلمرو فکری — مفاهیم ابیات حافظ ۷
- ۹ صفحه ۵۲ قلمرو فکری — جدول مفاهیم ابیات ۷

این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir



این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir



- ۱۰ صفحه ۵۶ · قلمرو زبانی — معادل معنایی واژه‌ها ۸
- ۱۱ صفحه ۵۶ · قلمرو زبانی — واژه‌های مهم املائی ۸
- ۱۲ صفحه ۵۶ · قلمرو زبانی — مسند در جمله‌ها ۹
- ۱۳ صفحه ۵۷ · قلمرو ادبی — نماد پروانه ۹
- ۱۴ صفحه ۵۸ · قلمرو ادبی — آرایه‌های کنایه، تشبیه و سجع ۹
- ۱۵ صفحه ۵۸ · قلمرو فکری — شرط رسیدن به عالم عشق ۱۰
- ۱۶ صفحه ۵۸ · قلمرو فکری — درک و دریافت از عبارت‌ها ۱۰
- ۱۷ صفحه ۵۸ · قلمرو فکری — ارتباط معنایی ابیات با متن ۱۰
- ۱۸ صفحه ۵۹ · درک و دریافت — مقایسهٔ لحن و آهنگ با درس ششم ۱۱
- ۱۹ صفحه ۵۹ · درک و دریافت — تأثیر از شاعر پیشین ۱۱

ایران توشه

توشه‌ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir



معنای واژه «دستور» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.

چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور (فخرالدین اسعد گرگانی)
گر ایدونک دستور باشد کنون / بگوید سخن پیش تو رهنمون (فردوسی)

- بیت اول: «دستور» به معنای «وزیر و مشاور» پادشاه است (دستور جمشید)؛ یعنی وزیر به جمشید گفت.
- بیت دوم: «دستور» به معنای «اجازه و رخصت» است؛ یعنی اگر اجازه باشد، راهنما اکنون پیش تو سخن بگوید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

با توجه به دو بیت زیر از مولوی، آیا می‌توان «دیرشدن روز» و «بیگاه شدن» را معادل معنایی یکدیگر دانست؟ دلیل خود را بنویسید.

مکر او معکوس و او سرزیر شد / روزگارش برد و روزش دیر شد
بیگاه شد بیگاه شد، خورشید اندر چاه شد / خورشید جان عاشقان در خلوت الله شد

تا حدی می‌توان آن‌ها را هم‌معنا دانست، ولی معادل کامل نیستند. «روزش دیر شد» یعنی وقت گذشت و فرصت از دست رفت و کار از کار گذشت؛ این تعبیر معنای کنایی دارد و درباره کسی است که فرصتش را تباه کرده است. «بیگاه شد» یعنی هنگام غروب و پایان روز فرا رسید و با «خورشید اندر چاه شد» (غروب خورشید) همراه است. هر دو به نزدیک‌شدن پایان روز و تنگی وقت اشاره دارند، اما اولی بر از دست رفتن فرصت و دومی بر رسیدن شامگاه تأکید دارد؛ پس کاملاً معادل نیستند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

نقش دستوری گروه‌های اسمی مشخص شده در بیت زیر را بنویسید.

هرکسی از ظن خود شد یار من / و از درون من نجست اسرار من

- هرکسی: نهاد
- ظن خود: متمم (متمم فعل «شد» با حرف اضافه «از»)
- یار من: مسند
- درون من: متمم (متمم فعل «نجست» با حرف اضافه «از»)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴

صفحه ۵۰

قلمرو ادبی

بیت‌های زیر را از نظر کاربرد آرایهٔ جناس همسان (تام) بررسی کنید.
الف) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد
ب) نی، حریف هر که از یاری بُرید / پرده‌هایش پرده‌های ما دَرید

- الف) «نیست» در مصراع اول به معنای «وجود ندارد» (فعل) و «نیست» در مصراع دوم در ترکیب «نیست باد» به معنای «نابود» است. دو واژه از نظر نوشتار و تلفظ یکسان و از نظر معنا متفاوت‌اند؛ پس جناس تام دارند.
- ب) «پرده‌ها» نخست به معنای «نغمه‌ها و پرده‌های موسیقی (صداها ی نی)» و دوم به معنای «حجاب‌ها و پوشش‌های راز» است؛ پس بین این دو واژه جناس تام وجود دارد.

۵

صفحه ۵۱

قلمرو ادبی

به بیت زیر توجه کنید:

مستمع، صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچهٔ خاموش، بلبل را به گفتار آورد (صائب تبریزی)
در این بیت، مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است؛ به گونه‌ای که می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد؛ در واقع شاعر، بر پایهٔ تشبیه، بین دو مصراع ارتباط معنایی برقرار کرده است؛ به این نوع کاربرد شاعرانه «اسلوب معادله» می‌گویند.
توجه: در اسلوب معادله، هر یک از دو مصراع، استقلال معنایی و نحوی دارند؛ به گونه‌ای که یکی از طرفین، معادل و مصداقی برای تأیید مفهوم طرف دیگر است.
در کدام بیت درس، شاعر از «اسلوب معادله» بهره گرفته است؟ دلیل خود را بنویسید.

بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست» اسلوب معادله دارد. هر مصراع جمله‌ای مستقل و کامل است و جای دو مصراع را می‌توان عوض کرد. مصراع دوم (خریدار سخن فقط گوش است) مصداقی برای مفهوم مصراع اول است (راز عشق را فقط عاشق بی‌خود درمی‌یابد)؛ یعنی هر سخنی شنونده هم‌سنخ خود را می‌خواهد. هیچ ادات تشبیهی هم میان دو مصراع نیامده است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

مقصود مولوی، از «نی» و «نیستان» چیست؟

«نی» نماد انسان کامل و عاشق حقیقی (جان آدمی) است که از اصل خود جدا افتاده و از درد جدایی می‌نالند؛ «نیستان» نماد عالم معنا و جایگاه اصلی روح، یعنی عالم ملکوت و حق تعالی است.

کدام بیت، به این سخن مشهور: «كُلُّ شَيْءٍ يَزِجُ إِلَى أَصْلِهِ» (هر چیزی سرانجام به اصل و ریشه خود باز می‌گردد.) اشاره دارد؟

بیت «هر کسی کو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش» به این سخن اشاره دارد؛ زیرا هر که از اصل خود دور مانده باشد، همواره در آرزوی بازگشت و وصال به آن است.

حافظ، در هریک از بیت‌های زیر، بر چه مفاهیمی تأکید دارد؟ بیت‌های معادل این مفاهیم را از متن درس بیابید.

الف) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز / هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد
ب) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ گاهی نیست

- الف) مفهوم: ناتوانی انسان از شناخت یقینی راز عشق و تفاوت برداشت‌ها؛ هر کس به اندازه فهم خود از آن بهره می‌برد. بیت معادل: «هرکسی از ظن خود شد یار من / و از درون من نجست اسرار من».
- ب) مفهوم: بی‌اعتنایی و بی‌نیازی عاشق نسبت به آسیب‌های دنیا و فنا شدن عمر؛ عاشق از نابودی چیزی نمی‌ترسد. بیت معادل: «هر که را جامه ز عشقی چاک شد / او ز حرص و عیب کلی پاک شد».

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

جدول زیر را با توجه به مفاهیم ابیات درس کامل کنید.

دشوار و پرخطر بودن راه عشق: شماره بیت

بیت هفتم: مفهوم

اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق: شماره بیت

نقش ظرفیت وجودی افراد در تأثیرپذیری از عشق: شماره بیت

مفهوم	شماره بیت
دشوار و پرخطر بودن راه عشق	سیزدهم (نی حدیث راه پرخون می‌کند)
ناشناخته ماندن راز درونی عاشق برای ظاهربینان (سرّ من از ناله‌ام دور نیست، اما چشم و گوش را آن نور نیست)	هفتم
اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق (سینه‌ای شرحه‌شرحه از فراق برای بازگفتن درد اشتیاق)	سوم
نقش ظرفیت وجودی افراد در تأثیرپذیری از عشق	ششم
آتش عشق عامل ناله‌ی و جوشش درونی عاشق است	دهم

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۰

صفحه ۵۶

قلمرو زبانی

از متن درس، معادل معنایی برای قسمت‌های مشخص شده، بیابید.
(الف) بیم آن است کز غم عشقت سر برآرد دلم به شیدایی (فخرالدین عراقی)
(ب) درد هرکس را که بینی در حقیقت چاره دارد / من ز عشقت با همه دردی که دارم ناگزیرم (فروغی بسطامی)

○ الف) «شیدایی» ← «دیوانگی»

○ ب) «ناگزیرم» ← «البد» (ناچار و ناگزیر)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۱

صفحه ۵۶

قلمرو زبانی

واژه‌های مهم املائی را در متن درس بیابید و بنویسید.

نمونه‌ها:

○ تجلّی، مستغرق، حاجت، حضرت، غایت، معرفت، محبّت

○ حُسن، وصول، مأوا، مسلّم، ایثار

○ فرض، البد، خودبین، پرکین، خودرای

○ زیرکی، قوت، مصطفی (ص)، حدیث، معشوق، حبیب

به جمله‌های زیر و نقش دستوری واژه‌ها توجه کنید:

الف) عشق، آزادی است. (نهاد، مسند، فعل اسنادی)

ب) برخی عاشق را دیوانه می‌پندارند. (نهاد، مفعول، مسند، فعل)

پ) عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند. (نهاد، مفعول، مسند، فعل)

اکنون از متن درس برای هر یک از الگوهای زیر نمونه‌ای بیابید و بنویسید.

الف) نهاد + مسند + فعل (.....)

ب) نهاد + مفعول + مسند + فعل (.....)

○ الف) «عشق، آتش است.» (نهاد: عشق / مسند: آتش / فعل: است) — نمونه دیگر: «عاشقی، بی‌خودی و بی‌رایی باشد.»

○ ب) «چون محبت به غایت رسد، آن را عشق خوانند.» (نهاد: «ایشان» محذوف / مفعول: آن را / مسند: عشق / فعل: خوانند)

کاربرد نمادین «پروانه» را در متن درس و سروده زیر بررسی و مقایسه کنید.

چو از شمع‌ی رسد پروانه را نور / درآید پر زان پروانه از دور

بین آخر که آن پروانه خوش / چگونه می‌زند خود را به آتش (عطار)

○ در متن درس: پروانه نماد عاشق حقیقی است که قوت و زندگی‌اش از عشق است، بی‌آتش (معشوق) قرار ندارد و آن قدر در عشق فانی می‌شود که فرق میان آتش و غیر آتش را نمی‌داند.

○ در شعر عطار: پروانه نماد عاشق جان‌باخته‌ای است که با دیدن نور شمع از دور بی‌تابانه پر می‌زند و خود را به آتش می‌اندازد.

○ شباهت: در هر دو، پروانه نماد عاشق فداکار و بی‌خود است که برای رسیدن به معشوق از جان می‌گذرد و آتش (شمع/معشوق) نماد عشق است.

○ تفاوت: متن درس بر وابستگی عاشق به عشق و بی‌قراری او و فانی کامل در آتش تأکید دارد؛ شعر عطار بر شتاب و بی‌پروایی عاشق در جان‌باختن پس از دیدن نور معشوق تمرکز دارد.

برای هر یک از آرایه‌های زیر، نمونه‌ای از متن درس بیابید.

کنایه (.....)

تشبیه (.....)

سجع (.....)

- کنایه: «دامن او را بگیرد» (کنایه از توسل جستن و پناه بردن)؛ «خود را بر میان زند» (کنایه از خود را به خطر انداختن)
- تشبیه: «عشق، آتش است» (عشق به آتش تشبیه شده است)؛ «معرفت و محبت دو پایه نردبان اند»
- سجع: «خودبین و پرکین باشد» (بین و کین هم وزن و هم آوا)؛ «بی خودی و بی رای»

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۵

صفحه ۵۸

قلمرو فکری

سهروردی، شرط دستیابی به عالم عشق را چه می داند؟

سهروردی می گوید به عالم عشق، که بالاتر از همه چیز است، نمی توان رسید مگر آنکه انسان نخست از دو پایه نردبان، یعنی «معرفت» (پایه اول) و «محبت» (پایه دوم)، بالا برود؛ عشق پایه سوم است.

۱۶

صفحه ۵۸

قلمرو فکری

درک و دریافت خود را از عبارت های زیر بنویسید.

الف) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید.
ب) ای عزیز، به خدا رسیدن فرض است، و البد هرچه به واسطه آن به خدا رسند، فرض باشد به نزدیک طالبان.

- الف) شور و شیفتگی عشق از همه زیرکی ها و حساب گری های دنیا باارزش تر است و شیدایی عاشق از عقل مصلحت اندیش بالاتر است؛ زیرا عشق انسان را به حقیقت می رساند.
- ب) رسیدن به خدا هدف و وظیفه هر انسان طالب است؛ پس آنچه وسیله این رسیدن باشد نیز لازم است. چون عشق انسان را به خدا می رساند، داشتن عشق بر طالب واجب است.

۱۷

صفحه ۵۸

قلمرو فکری

درباره ارتباط معنایی هر بیت زیر با متن درس توضیح دهید.

الف) لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست / صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع (هوشنگ ابتهاج)
ب) بیتی از محمدعلی بهمنی درباره آنکه هر چه داشته، برای معشوق در راه گذاشته است.
پ) بیتی از حسین منزوی درباره آنکه زیستن بی عشق جز نیستی نیست.

ت) در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست / می تواند حلقه بر در زد حریم حسن را (صائب تبریزی)

- الف) رسیدن به محفل معشوق آسان نیست و عاشق باید مانند شمع بسوزد و صبر کند؛ این با سخن متن همخوان است که «عشق هر کسی را به خود راه ندهد» و آتش عشق می سوزاند و به رنگ خود درمی آورد.
- ب) عاشق همه هستی خود را فدای معشوق کرده است؛ مانند عبارت متن که «در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند و خود را ایثار عشق کند».
- پ) زندگی بدون عشق مرگ است؛ مانند عبارت «وجود عاشق از عشق است؛ بی عشق چگونه زندگانی کند؟ حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب».
- ت) فقط کسی که مانند زلف در جان خود پیچ و تاب و بی قراری عاشقانه دارد، می تواند به حریم زیبایی (معشوق) راه یابد؛ مانند متن که می گوید رسیدن به حسن جز با عشق ممکن نیست و عشق، هر کسی را به خود راه نمی دهد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

درک و دریافت

صفحه ۵۹

۱۸

این شعر را با متن درس ششم، از نظر لحن و آهنگ خوانش مقایسه کنید.

- درس ششم (نی نامه): لحن حزین و شکوه آمیز؛ آهنگ خوانش آرام، کشیده و اندوهناک، با وزن منظم مثنوی و قافیه های پی در پی، که حس ناله و سوز جدایی را می رساند.
- شعر «صبح ستاره باران» (شفیعی کدکنی): لحن نجواگونه، توصیفی و آرام و همراه با مکث های کوتاه؛ سبک نو (نیمایی) با مصراع های کوتاه و بلند و تکرار واژه «باران»؛ آهنگ نرم و موسیقایی چون صدای باران.
- هر دو لحنی عاطفی دارند، اما در درس ششم آهنگ اندوه و فریاد است و در این شعر آرامش و نجوا.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

درک و دریافت

صفحه ۵۹

۱۹

شفیعی کدکنی، در کدام بیت، از شاعری پیشین تأثیر گرفته است؟ توضیح دهید.

در بندی که شاعر می گوید «باران» به او پیامی داده و از او پاسخ می خواهد، این سخن گفتن با عناصر طبیعت (باران و جویبار) یادآور سبک شاعران پیشین است؛ مانند خطاب به جویبار و نسیم در غزل های حافظ و سعدی که دل سپردگی را با زبان طبیعت بیان می کنند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.